

 OPEN UNIVERSITY
MALAYSIA

Centre for Graduate Studies

AMSS5203

Maqasid al-Syariah

AMSS5203

MAQASID AS SYARIAH

Prof Madya Dr Mohamad Ismail Mohd Yunus

**OPEN UNIVERSITY
MALAYSIA**

- Pengarah Projek:** *Prof Dr Mansor Fadzil*
Prof Dr Mohd Ghazali Mohayidin
Open University Malaysia
- Penulis Modul:** *Prof Madya Dr Mohamad Ismail Mohd Yunus*
Universiti Islam Antarabangsa
- Penyederhana:** *Mohd Jamaludin Muhammad*
Open University Malaysia
- Dibangunkan Oleh:** *Pusat Reka Bentuk Pengajaran dan Teknologi*
Open University Malaysia
- Dicetak Oleh:** Meteor Doc. Sdn. Bhd.
Lot 47-48, Jalan SR 1/9, Seksyen 9,
Jalan Serdang Raya, Taman Serdang Raya,
43300 Seri Kembangan, Selangor Darul Ehsan

Cetakan Pertama, August 2011

Hak Cipta © Open University Malaysia (OUM), August 2011, AMSS5203

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada bahan ini boleh disalin semula dalam mana-mana cara tanpa kebenaran secara bertulis daripada Presiden Open University Malaysia (OUM).

Versi August 2011

Isi Kandungan

Panduan Kursus

ix - xv

Topik 1: Pengenalan	1
1.1 Definisi dan Skop Pengertian Maqasid al-Syariah	2
1.1.1 Hikmah dan Skop Pensyariatan Hukum	2
1.1.2 Skop Pensyariatan Hukum	5
1.1.3 Klasifikasi Bidang Pengkajian Maqasid al-Syariah	6
1.2 Perbezaan Di Antara Usul Al Fiqh Dan Maqasid Al-Syariah	8
1.3 Kaedah Penelitian Terhadap Isu Penyebab (Ta'lil) Hukum	9
Rumusan	12
Kata Kunci	12
Rujukan	12
Topik 2: Persoalan Isu Penyebab - Ta'lil	14
2.1 Pengertian Ta'Lil, Pemakaian Konsep Dan Perbezaan Pendapat Ulama Mengenainya	15
2.1.1 Apakah Erti Ta'lil?	15
2.1.2 Pemakaian Konsep <i>Ta'lil</i> Dalam Ibadah <i>Khassah</i>	18
2.1.3 Perbezaan Pendapat Ulama Mengenai Konsep Ta'lil	25
2.2 Pendekatan Al-Qur'an Dan Al-Sunnah Mengenai Konsep Ta'lil	27
2.2.1 Al-Qur'an Al-Karim	27
2.2.2 Al-Sunnah	28
2.3 Perhubungan Antara Ta'lil Dan Maqaaid	30
Rumusan	31
Kata Kunci	32
Rujukan	32
Topik 3: Sejarah Perkembangan Maqasid al-Syariah serta Sumbangan Para Ulama Usul al-Fiqh	33
3.1 Perkembangan Ilmu Maqasid Al-Syari'ah	34
3.2 Maqasid Al-Syariah Di Zaman Sahabat Nabi S.A.W	35
3.2.1 Zaman Khalifah Abu Bakar al-Siddiq R.A.	36
3.2.2 Zaman Khalifah Umar al-Khattab R.A.	36
3.2.3 Zaman Khalifah Uthman bin 'Affan R.A.	37
3.2.4 Zaman Ali bin Abu Talib R.A.	38
3.3 Maqasid Al-Syariah Di Zaman Para Ulama Usul Al-Fiqh	39
Rumusan	42

Kata Kunci	43
Rumusan	43
Topik 4: Perkembangan Ilmu <i>Maqasid al-Syariah</i>	44
4.1 Perkembangan Konsep Maqasid Al- Syariah Dari Tahap Sekunder Ke Tahap Utama Menurut Perspektif Jurispruden	45
4.2 Konsep Maqasid Al-Syariah Menurut Imam Izz Al-Din Ibn Abd Al- Salam	45
4.2.1 Konsep Maqasid Al-Syariah Dalam Menilai Sesuatu Masalah Menurut Al-Imam Izz Al-Din Ibn Abd Al-Salam	47
4.3 Konsep Maqasid Al- Syariah Menurut Pendapat Imam Abu Ishaq Al-Syatibi	49
4.3.1 Pengertian Dan Skop Maqasid Al-Syariah Menurut Imam Al-Syatibi	50
Rumusan	52
Kata Kunci	53
Rujukan	53
Topik 5: Pendekatan Ideologi Ibn Ashur terhadap Hala Tuju <i>Maqasid al- Syariah</i>	56
5.1 Pendekatan Ideologi Ibn Ashur Terhadap Hala Tuju Maqasid Al-Syariah	56
5.2 Konsep Maqasid Al-Syariah Menurut Ideologi Ibnu Ashur	61
5.2.1 Bahagian Maqasid Al-Syariah	63
Rumusan	68
Kata Kunci	69
Rujukan	69
Topik 6: Klasifikasi Tahap Maqasid al-Syariah kepada Dharuriyyat (Keutamaan), Hajiyyat (Keperluan) dan Tahsiniyyat (Tambahan)	70
6.1 Klasifikasi Tahap Maqasid Al Shariah Kepada Dharuriyyat (Keutamaan), Hajiyyat (Keperluan) Dan Tahsiniyyat (Tambahan)	71
6.1.1 Klasifikasi Maqasid	72
6.2 Skop Aplikasi Maqasid	74
6.2.1 Menjaga Agama Dari Segi Kewujudan	75
6.2.2 Beramal dan menghayati ajaran agama	76
6.2.3 Beramal dan menghayati ajaran agama	76
6.2.4 Melaksanakan Amar Makruf Nahi Munkar	77
6.3 Keperluan Maqasid Al-Syariah	78
6.3.1 Memahami Konsep Syariah	78

3	6.3.2	Teknik untuk Mengetahui Maqasid	78
3	6.3.3	Terdapat Perkara-Perkara yang Payah atau Berat tetapi Boleh Ditampung oleh Sesuatu yang Mudah dan Ringan	79
4	6.4	Kepentingan Kaum Muslimin Untuk Memahami Tujuan Maqasid Yang Ditetapkan Oleh Syariat	84
5	6.4.1	Menambah Keimanan Mengukuhkan Akidah	84
5	6.4.2	Ketahanan dan Kekuatan Pada Intelektual	84
7	6.4.3	Menyelaraskan Kehendak Dirinya dengan Kehendak Syariat	84
9	6.4.4	Merealisasikan Ibadat	85
0		Rumusan	86
2		Kata Kunci	87
3		Rujukan	87
3	Topik 7:	Perlindungan terhadap al-Daruriyyat al-Khams	88
5	7.1	Perlindungan Terhadap Lima Perkara Keperluan Asas Manusia (<i>Al-Daruriyyat Al-Khams</i>)	89
6	7.2	Agama (Deen)	90
1	7.3	Nyawa (Ruh)	92
3	7.4	Akal (Aql)	93
3	7.5	Keturunan (Nasab)	95
5	7.6	Harta (Mal)	97
1		Rumusan	100
3		Kata Kunci	100
3		Rujukan	101
5	Topik 8:	<i>Dhariyyat</i> sebagai asas kepada <i>Hajiyyat</i> dan <i>Tahsiniyyat</i>	102
7	8.1	Dhariyyat Sebagai Asas Kepada Hajiyyat Dan Tahsiniyyat	103
9	8.2	Pengertian Masalahah	103
1	8.3	Jenis Maslahat	103
3	8.4	Aslahah Mu'tabarah	104
5	8.5	Maslahah Mulghah	105
7	8.6	Maslahah Mursalah	105
9	8.7	Syarat Penggunaan Maslahat Mursalah	106
1	8.8	Jenis Maslahat Berdasarkan Keutamaan Dan Kepentingannya	106
3	8.9	Garis Panduan Keutamaan Masalahah Daruriyyat Mengatasi Hajiyyat Dan Tasiniyyat	107
5	8.10	Garis Panduan Keutamaan Masalahah Daruriyyat Mengatasi Hajiyyat Dan Tasiniyyat	108
7	8.11	Pembezaan Pandangan Islam Dan Fahaman Barat Mengenai Konsep Maqasid AL-SYARIAH	109
9		Rumusan	111

Kata Kunci	112
Rujukan	112
Topik 9: Klasifikasi Manfaat	155
9.1 Klasifikasi Manfaat	115
9.2 Menurut Kaedah Keterangan	119
9.2.1 Maqasid Masalahah Dari Sudut Al Jazm (Pasti) : Yakin	123
9.2.2 Kemungkinan	123
9.2.3 Andaian	124
9.3 Skop: Manfaat Merangkumi Peringkat Duniawi Dan Ukhrawi	125
9.3.1 Menyeluruh	126
9.3.2 Batasan Syariah	128
Rumusan	129
Kata Kunci	130
Rumusan	130
Topik 10: Matlamat (<i>Maqasid</i>) dan Kaedah (<i>Wasail</i>)	131
10.1 Matlamat (<i>Maqasid</i>) Dan Kaedah (<i>Wasail</i>)	132
10.2 Metodologi Penggunaan Maqasid	132
10.2.1 Qiyas dan Maqasid Syari'e	133
10.2.2 Masalih Mursalah dan Maqasid	133
10.2.3 Istihsan dan Maqasid	134
10.2.4 Adat (Uruf) dan Maqasid	134
10.3 Maqasid Berasaskan Ijtihad	135
10.4 Skop Kaedah (<i>Wasail</i>) Maqasid	136
10.4.1 Apakah Pengertian Kaedah (<i>Wasail</i>) Maqasid?	137
10.4.2 Apakah hubungan antara kaedah maqasid dengan kaedah fiqh (<i>Qawaid al-Fiqh</i>)?	137
10.4.3 Metodologi Maqasid	138
10.5 Maqasid Al-Syariah Sebagai Asas Utama Dalam Menentukan Manfaat Dan Mafsadah	139
10.6 Keperluan Serta Justifikasi Ke Arah Penilaian Semula Pengajian Usul Al-Fiqh	141
10.7 Pendekatan Dalam Penilaian Semula Pengajian Usul Al-Fiqh Di Malaysia	142
10.7.1 Disiplin-Disiplin/tindakan yang harus dilakukan	143
Rumusan	145
Kata Kunci	146
Rujukan	146